

ΘΕΜΑΤΑ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΕΤΩΝ

ΘΕΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΩΝ – Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ – 2000

Διδαγμένο κείμενο
Πλάτωνος Πολιτεία (360 Α-Β)

Καὶ τοῦτο ἔννοησαντα ὑποπειρῶσθαι τοῦ δακτυλοῦ ἐπιταπτην ἄχοι τὴν δυνάμιν, καὶ αὐτὸ οὕτω συμβαίνει, στρέφοντι μὲν ἔσω τὴν σφενδύην ὁδὸν γίγνεσθαι, ἔξω δὲ ὁδὸν· ἀσθόμενον δὲ ἐξῆς διαπρήξασθαι τὴν ἄγγυλὴν γενέσθαι τὴν παρὰ τὴν βασιλῆα, ἄλθοντα δὲ καὶ τὴν γυνάκα αὐτοῦ μοιχεύσαντα, μετ' ἡκεῖνης ὑπιθόμενον τὴν βασιλῆα ποκτείνει καὶ τὴν ἄρχὴν οὕτω κατασχεῖν.

Ἐπ' οὖν δὴ τοιοῦτω δακτυλῷ γενοσθῆν, καὶ τὴν μὲν ὁ δίκαιος περιθεῖτο, τὴν δὲ ὁ ἄδικος, ὁ δὲ ἐξ ἂν γένοιτο, ὡς δόξειεν, οὕτως ἡδμύνητινος, ὡς ἂν μέναιεν ἂν τὴν δικαιοσύνην καὶ τολμῶσαιεν ὑπὸ χεῖρσιν τὴν ἄλλοτρίων καὶ μὴ ὑπὸ χεῖρσιν, ὡς ἂν αὐτὸ καὶ ἡκ τῆς ἄγορῆς ὁ δὲ ἐξ ἂν, τι βούλοιο λαμβάνειν, καὶ ἐπὶ σῆντι ἐξ τῆς οὐκ ἄσας συγγίγνεσθαι ἂν βούλοιο, καὶ ποκτείνειν καὶ ἡκ δέσμων λῆειν ὁστίνας βούλοιο, καὶ τὰλλα πρῆτειν ἂν τοῖς ἄνθρωποις ὑσθεῖν ὄντα. Ὅτῳ δὲ δρῶν ὁδὸν ἂν διῆφορον τοῦ ἂν τοῦ ποιοῦ, ἄλλ' ἂν ταῦτ' ἂν ποιεῖν ὑμφοτεροι. Καὶ τοὶ μὲν τοῦτο τεκμήριον ἂν φαῖη τις ὅτι ὁ δὲ ἐξ ἂν δίκαιος ἄλλ' ὑναγκάζόμενος, ὡς οὐκ ὑγαθοῦ ὁδὸν ὄντος, ὑπερῶν γ' ἂν ὁηται ὑκαστος ὁδὸς τε ὑσεσθαι ὑδικεῖν, ὑδικεῖν. Ἀυσιτελεῖν γὰρ δὲ ὁδεται πῶς ἂν ὑρ πολὺ μᾶλλον ὁδὸν τὴν ὑδικῶν τῆς δικαιοσύνης, ὑληθὺ ὁδόμενος, ὡς φῶσαι ὑ περὶ τοῦ τοιοῦτου λῶγου λῶγων· ὑπερῶν ἐξ τῆς τοιαύτης ὑξουσῶς ὑπιλαβόμενος μῆδὲν ποτε ὑθλοὶ ὑδικῶσαι μῆδὲν ὑψαιτο τὴν ἄλλοτρίων, ὑθλιῦτατος μὲν ἂν δόξειεν ἔναι τοῖς ἄσθανομῶνοις καὶ ὑνοηῦτατος, ὑπαινοῦεν δ' ἂν αὐτὸν ἄλλῶλων ὑναντιῶν ὑξαπατῶντες ἄλλῶλους διῶ τὴν τοῦ ὑδικεῖσθαι φῶβον.

Α. Ἀπὸ τοῦ κείμενου ποὺ σας δίνεται νὰ μεταφράσετε
στο τετράδιό σας τὸ ἀπόσπασμα: **"Ἐπ' οὖν δὴ τοιοῦτω
δακτυλῷ γενοσθῆν, ... ὑσεσθαι ὑδικεῖν, ὑδικεῖν"**.

Μονάδες 10

Β. Νὰ γράψετε στο τετράδιό σας τὶς ἀπαντήσεις τῶν
παρακῶτω ἐρωτῶσεων:

Β1. ὑσθεῖν: Νὰ ἐξηγήσετε πῶς χρησιμοποιεῖται ἡ λῶξη αὐτὴ
στο κείμενο καὶ ποία ἀντιῶληψη τοῦ ἀρχαῶου κῶμου γὰ το
θεῶο ἐκφρῶζει.

Μονάδες 15

B2. Με βάση τον μύθο του Γίγη ο Γλαύκων καταλήγει στο συμπέρασμα ότι **"ο δέσς κεν δόκαιος άλλ' αναγκάζμενος"**. Σε ποιο σωκρατικό δόγμα αντιτίθεται η άποψη αυτή και με ποια επιχειρήματα υποστηρίζεται στη συνέχεια του κειμένου (όπως ο κ. Γαθοόδτος, ... δια την το έδικεσθαι φέβον);

~~Mov δ ες 15~~

B3. Ποιες είναι οι τρεις θεμελιώδεις αρετές, κατ' τον Πλάτωνα, και πώς ενσαρκώνονται στην ιδεώδη πολιτεία του;

Μον□δεζ 10

B4. Να γράψετε ένα σύντομο της αρχαίας ελληνικής για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις :

βολομαι, φημι, οομαι, φθος, δρ.

Μον□δεζ 10

Γ. Ἀδ¹δακτο κε²μενο
'Ισοκρ³τους Νικοκλ⁴ς, 27-28

ὁς δὲ προσηκόντως τὴν ὀρχὴν μέσῃ χορῶν, πολλοῦ
 τοῦτου συντομώτερος καὶ μᾶλλον ὑμολογούμενος ὁ λόγος
 ἐστίν. Τὸς γὰρ οὐκ ὀφείδεν, ὅτι Τεκκρος μὲν τὸ γένους
 μὲν ὀρχηγός, παραλαβὴν τοῖς τὴν ἄλλων πολιτῶν
 προγόνους, πλεῖστας δέω καὶ τὴν πᾶν ἀποτοῖς ἐκτίσεν
 καὶ τὴν χῆραν κατενείμην, ὁ δὲ πατὴρ Εὐαγῶρας
 ἐπολεσόντων ὁτῶν τὴν ὀρχὴν πᾶν ὀνέλαβεν, ὁποστὶς
 τοῖς μεγίστους κινδύνους, καὶ τοσοῦτον μετέστησεν ὥστε
 μηκῆτι Φοῖνικας Σαλαμινίων τυραννεῖν, ἀλλ' ὥνπερ ὦν τὴν
 ὀρχὴν, τοῖτους καὶ νῦν ὀχεῖν τὴν βασιλεῖαν;

Γ1. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το κείμενο.

Μονομερές 20

Γ2.α) Να γράψετε το θηλυκό γένος των παρακάτω μετοχών στον αριθμό και την πτῶση που βρίσκονται:

□μολογο□μενος, πλε□σας, □πολεσ□ντων, □ποστ□ς.

Μονάδες 4

Γ2.β) Να μεταφράσετε τα παρακάτω ρήματα στον
αντίστοιχο τύπο της οριστικής ενεστώτα και
μύλλοντα:

καταναίμεν, ανάλαβεν, μετέστησεν.

Μονάδες 6

Γ3. Να χαρακτηρισθούν συντακτικές οι υπογραμμισμένες
λέξεις στο απόσπασμα που ακολουθεί:

“...ὁ δὲ πατὴρ Εὐαγγέρας πολεσάντων τῶν
ἀρχῶν πάλιν ἀνέλαβεν, ὅσους τοὺς μεγίστους
κινδύνους, καὶ τόσοντον μετέστησεν ὅστε μηκέτι
Φοινίκας Σαλαμινῶν τυράννεον, ἀλλ' ὕπερ ὅν τὸν
ῥχόν, τοσοῦτος καὶ νῦν ἔχειν τὸν βασιλεῖάν”.

Μονάδες 10